

PELASTUSOPISTO

Pelastusopisto – 30 vuotta Kuopiossa

Pelastusopisto on kouluttanut pelastusalan ammattilaisia Kuopion Petosella jo 30 vuotta. Pelastaja- ja alipäällystökoulutuksen lisäksi Pelastusopiston toimintaan kuuluu nykyään pelastusalan päällystökoulutusta, hätäkeskuspäivystäjäkoulutusta, varautumiskoulutusta, kansainvälisen pelastustoiminnan koulutusta, pelastusalan keskuskirjaston toimintaa sekä sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmän koordinoitua ja kehittämistä.

Kolmeen vuosikymmeneen on mahtunut paljon. Kokosimme yhteen historiallisesti merkittävimmät käännekohdat, ja kysyimme Pelastusopiston pitkäaikaisilta konkareilta muistoja vuosien varrelta.

Toiminta käynnistyy Petosella

Pelastusopiston toiminta käynnistyi Kuopiossa vuonna 1992 Valtion pelastuskouluna. Pelastajakurssit 1 ja 2 sekä alipäällystökurssi 1 aloittivat opintonsa 4.8.1992. Vaikka tärkeimmät rakennukset ja kalustot oli jo siihen mennessä saatu valmiiksi opetuskäyttöön, jatkuivat rakennustyöt ja kalustehankinnat opetustyön jo alettua.

- Kun sammutusautoja ei ollut riittävästi, niin meillä oli mm. Volkswagenin Doppel, jossa oli etupenkit ja miehistöpenkit, ja sitten oli pressulla katetulla lavalla moottoriruisku ja letkut. Se toimi peräpumpullisena sammutusautona harjoituksissa, kun tehtiin perusselvityksiä. Muutama vuosi niitä käytettiin ennen kuin saatiin riittävästi oikeita sammutusautoja, muistelee Pelastusopiston vanhempi opettaja **Juha-Pekka Iso-Illomäki**.

Vuonna 1995 myös pelastusalan päällystökoulutus siirrettiin Kuopioon, ja Valtion pelastuskoulusta sekä päällystökoulutusta aiemmin järjestäneestä Valtion pelastusopistosta syntyi nykyinen Pelastusopisto. Pelastusopisto alkoi kasvaa koko pelastusalan kouluttamisen keskuksiksi, kun Valtion pelastusopiston henkilöstön mukana Kuopioon saatiin esimerkiksi varautumisen osaamista. Myös kansainvälistä pelastustoimintaa käynnistettiin, mikä näkyi muun muassa koko Kuopion alueen toimijoita osallistaneessa YK:n Winter-99-harjoituksessa.

Hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksessa tehtiin urauurtavaa työtä

Vuonna 1997 Pelastusopistolla aloitettiin ensimmäiset hätäkeskuspäivystäjien koulutukset. Tarve uudentyyppiselle koulutukselle syntyi, kun viranomaiskohtaisista aluehälytyskeskuksista alettiin siirtyä kohti nykyisiä poliisin, pelastustoimen ja ensihoidon yhdistäviä hätäkeskuksia. Aluksi hätäkeskusopetusta annettiin ensihoito-opetuksen yksikössä. Oman opetusyksikkönsä hätäkeskuspäivystäjäkoulutus sai vasta vuonna 2005.

– Hätäkeskuspäivystäjiä, kuten palomiehiäkin, koulutettiin aiemmin Espoon Otaniemessä. Meidän hälytyspäivystäjäkurssi teki keväällä vuonna 1992 vierailun uuteen hienoon Pelastusopistoon. Olimme ensimmäinen kurssi, jonka opintoihin kuuluva sairaankuljetusjakso toteutettiin uudessa opinahjossa Kuopiossa. Olimme myös ensimmäiset opiskelijat, jotka yöpyivät opiskelijoiden asuntolassa, ”Riemukäärassa”, muistelee hätäkeskustiimin vanhempi opettaja **Titta Lindholm**.

Uudenlaisen koulutuksen myötä kasvoi tarve koulutusmateriaalien tuottamiselle.

– Tuo aikahan oli piirtoheittimien ja kalvojen aikaa. Työstimme ensimmäisen pelastustoimen tehtäväkäsittelyohjeen yhdessä Suomisen Timon kanssa vuonna 1999, ns. ”käsityönä”. Vieläkin on kierrevihkot tallessa, johon dymolla liimattiin välilehtien nimet, Lindholma naurahtaa ja jatkaa:

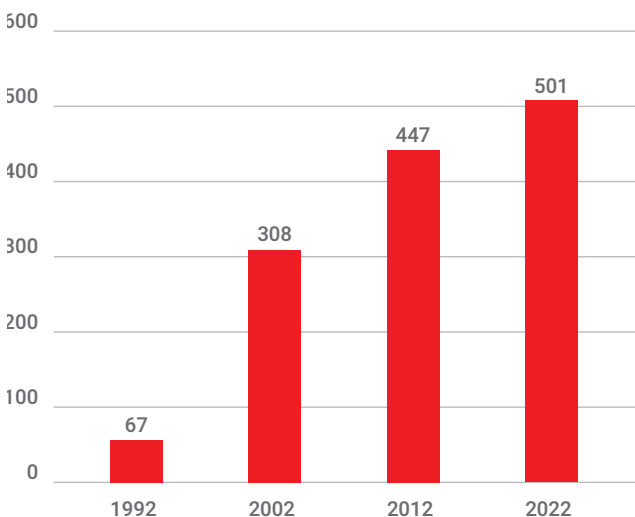
– Ohjeesta tehtiin sittemmin ihan virallinen Pelastusopiston julkaisu.

Hätäkeskuspäivystäjäkurssien alkaessa vuonna 1997 otettiin käyttöön suomalainen ensihoidon riskinarvio-ohjeistus, joka toi tullessaan keskeisen muutoksen hätäpuhelun käsittelyn toimintamalleihin. Käytössä oli sininen riskinarvio-ohjekansio, joka näkyy kuvassa päivystäjän pöydällä.

Pelastusopiston opiskelijamäärät 1992–2022

Vuosituhaten vaihdos toi uusia tuulia Pelastusopistolle. Tutkimus- ja kehittämissyksikkö perustettiin, ja päällystökoulutus nostettiin AMK-tasoiseksi. Opiskelijamäärien kasvu ja toimintojen laajeneminen toivat tarvetta lisätiloille, ja kampukselle rakennettiinkin niin uusia luokkatiloja kuin pysäköinti- ja kalustohallit sekä kurssihotelli.

Pelastusopistolla on vuosien varrella ollut myös sellaista toimintaa, jota ei enää ole. Esimerkiksi vuonna 2007 Pelastusopiston yhteyteen perustettiin Kriisinhallintakeskus, joka sittemmin siirtyi Helsinkiin sisäministeriön yhteyteen. Vuosina 2017–2022 Pelastusopiston harjoitusalueella toimi Työturvallisuuden harjoitusalue (TTHA), jossa alueen ylläpitoon osallistuvien sopimuskomppanioiden on ollut mahdollista kouluttaa ja harjoitella käytännön työturvallisuustaitoja oikeita työtilanteita jäljittelevissä, lavastetuissa harjoituskohdeissa.

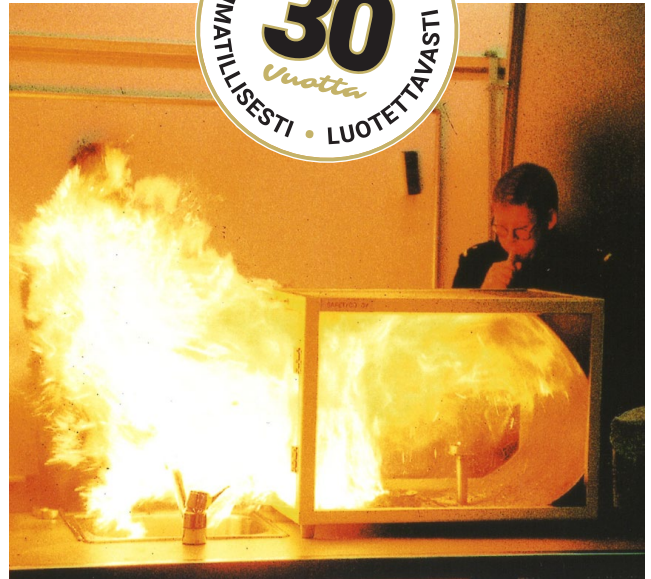
” Maailma on muuttunut ja me ollaan muututtu siinä mukana

Pelastusopistolla on vaalittu pysyvyyttä ja perinteitä. Esimerkiksi Haapaniemen nuoriso-orkesteri on ollut soittamassa Pelastusopiston valmistujaisjuhlissa aina ensimmäisestä juhlasta asti. Joitakin perusasioita opetetaan edelleen samoilla hyviksi havaituilla tavoilla kuin 30 vuotta sitten: uusille opiskelijoille pidetään muun muassa demonstraatio pöly-räjähdyssimulaattorissa laboratorioluokassa puhaltamalla peruna-, kaakao- tai vehnä jauhoa tuikkukynttilän päälle.

– Siitä tulee semmoinen sopivan syttymiskelpoinen seos, se oikein humahtaa. Jokaiselle aloittavalle kurssille pidetään nämä samat demot, Iso-Ilomäki kertoo ja naurahtaa:
– Paras on Illoisen vesselin kaakao, siitä tulee paras tuoksu, kun se palaa.

Monet asiat ovat myös muuttuneet. Takanapäin ovat ajat, jolloin Pelastusopistolla oli oma puhelinpäivystäjä ja monistamo tai rehtorilla henkilökohtainen autokuski. Puhumattaakaan siitä, että vanhemmalla opettajalla oli ”tavallisia” opettajia paremmin pehmustettu ja käsinojilla varustettu tuoli.

– Aika aikaansa kutakin. Toimintakulttuuri on muuttunut, työelämän muutos on muuttanut myös opetusta ja oppimismenetelmiä. Itse olen ollut talosta välillä poissa ja palannut takaisin, mutta kyllä täällä huomaa, että ollaan pyritty

pysymään jatkuvasti kehityksessä mukana. Hyvä niin, toteaa Lindholm.

Pelastusopisto on siis onnistunut uudistumaan ajan mukana. Digitalisaatioon on panostettu, minkä myötä opetusmenetelmät ovat kehittyneet, ja esimerkiksi työaika seurataan aiempaa tarkemmin.

– Eihän me kelloa katsottu silloin alussa. Kun oli homma mikä piti hoitaa, niin se hoidettiin. Nykyään ei toimisi niin suurpiirteinen meno. Maailma on muuttunut ja me ollaan muututtu siinä mukana, toteaa Iso-Ilomäki.

Tulevat 30 vuotta

Miltä mahtavat näyttää Pelastusopiston seuraavat 30 vuotta? Yksi lähivuosien suurimmista ponnistuksista on koulutettavien pelastajien määrän tuplaaminen. Pelastajalisäyksen toteuttamista haastavat lyhytjänteiset rahoituspäätökset sekä ikäluokkien pieneneminen. Riittävät hakijamäärät eivät ole itsestäänselvyys tulevaisuudessa. Pelastusalan veto- ja pitovoimasta riittää urakkaa niin Pelastusopistolle kuin pelastuslaitoksilla ja kaikille muillekin alan toimijoille.

Samaan aikaan, kun suunnitellaan pelastajalisäystä, keskustelu koulutusuudistuksesta käy kuumana. Millaista osaamista tarvitaan tulevien vuosien ja vuosikymmenten pelastusalan ja hätäkeskustoiminnan ammattilaisilta? Tapahtui koulutuksessa muutoksia tai ei, yksi asia on selvä. Pelastusopisto tarvitsee pysyvän, riittävän kehysrahoituksen, jotta voimme valmistautua tuottamaan turvallisuuden tekijöitä myös tulevalle 30-vuotiskaudella.